

Tilst d.12.09.24

Danmarks Naturfredningsforenings holdning til fremtiden for Moesgaard Allé

Udtalelse ifm. offentlig besigtigelse med Fredningsnævnet d. 12.09.24.

I august 2022 fremlagde Danmarks Naturfredningsforening (DN) i forbindelse med et tilsvarende fredningsnævnsmøde vore bemærkninger til kommunens fredningsforslag for Moesgaard Allé. Som det er fremgået i dag, blev dette forslag ikke realiseret men erstattet af det forslag, vi nu er til møde om.

Vore bemærkninger til det nye fredningsforslag, er langt hen ad vejen de samme som for 2 år siden, dog med nogle tilføjelser vedrørende hensynet til flagermus. Vores indlæg i dag bliver derfor for store deles vedkommende en gentagelse fra 2022.

Danmarks Naturfredningsforening ønsker indledningsvis at fastslå, at vi finder sagen om Moesgaard Allé endog meget kompliceret, og at vi har haft mange og lange interne drøftelser om, hvordan vi bør forholde os til den. Det kan måske umiddelbart synes som et banalt valg mellem nyt og gammelt, mellem natur og kultur og mellem biodiversitet og æstetik, men der er talrige nuancer og dilemmaer, som ikke mindst for en organisation som vores er vanskelige – men væsentlige – at adressere. Det har med andre ord ikke været nemt for DN at nå frem til en klar og entydig holdning til spørgsmålet om alléens fremtidige skæbne.

Helt grundlæggende er udfordringen, at en statisk fredning af en allé som varigt og uforanderligt landskabelement ikke er mulig, idet alléen er en levende konstruktion, som over tid vil forandre sig og forfalde. Siden den oprindelige fredningskendelse fra 1932 ikke har forholdt sig til denne problematik, står vi i dag med en ganske utaknemmelig situation, som tvinger os til at træffe beslutninger på en uklar præmis.

I sidste ende er det imidlertid efter DN's opfattelse fredningens oprindelige og primære formål at opretholde alléen som et menneskeskabt, symmetrisk landskabelement. På den baggrund finder DN ikke, at fredningens formål på nuværende tidspunkt er opfyldt, idet træerne i dag er stærkt svækkede og alléen fremstår meget disharmonisk. I forhold til spørgsmålet om de enkelte træers biologiske værdi, som levesteder for tilknyttede arter, så er det DN's vurdering, at det aldrig var tænkt som et formål bag fredningen af alléen, og derfor er sekundært – så længe der i øvrigt ikke påvises tilstedeværelse og kompromittering af specifikt truede arter. DN lægger desuden vægt på, at træernes fortsatte levetid anslås til blot 10-20 år, hvorefter de alligevel jf. gængs praksis vil blive fældet som risikotræer. Der vil altså, uanset, næppe være tale om en varig beskyttelse af træerne, men blot om en kortvarig udsættelse af deres endeligt. Hensynet til biodiversitet – som ellers er en helt legitim og højt prioriteret kerneinteresse for DN – vurderes med andre ord ikke afgørende, set i lyset af alléens oprindelige og nuværende funktion som landskabsarkitektonisk kulturelement.

Og så til hensynet til flagermusene.

Den redegørelse fra Julie Dahl Møller Consult, som kommunen har rekvireret, og som ligger til grund for det nye fredningsforslag, konkluderer bl.a., at der ikke er tegn på ynglekolonier i nogle af alléens træer, men at enkelte træer sandsynligvis benyttes som rastested for enkelte ikke-ynglende flagermus. En hensyntagende fældning forventes derfor ikke at påvirke de berørte arters økologiske funktionalitet.

Det betyder for os, at vi lægger vægt på, at de faglige anbefalinger i flagermusrapporten følges en til en. Det gælder måden, hvorpå allétræerne fældes, samt varigheden af processen. Det betyder så konkret, at vi ønsker nogle korrektioner til fredningsforslagets §6, korrektioner som efterfølgende vil blive tilsendt Fredningsnævnet og kommunen.

Endvidere vil vi henstille til kommunen, at det døde ved kommer til at leve videre, f.eks. ved at indgå som en del af projektet for 300 ha ny natur syd for Aarhus (herunder helt oplagt i delområde Moesgaard Syd umiddelbart syd for alléen), hvor det ville kunne bidrage til en strukturel variation og fortsat understøtte en rig biodiversitet i mange år fremover (såkaldte "trækirkegårde").

DN har noteret sig, at Fredningsnævnet ved en tidligere lejlighed har lagt vægt på, at evt. alternative muligheder til det fremlagte fredningsforslag vil være afgørende for nævnets vurdering af fredningsforslaget. Siden fredningsforslaget kun præsenterer ét scenarie, appellerer DN til nævnet om at forholde sig til de i VVM-undersøgelsen beskrevne alternativer, og vurdere, hvorvidt der blandt dem findes en bedre løsning.

Skulle nævnet nå frem til, at det ikke er tilfældet, vil DN ikke stille sig i vejen for en retablering af alléen, iht. det fremlagte nye fredningsforslag med de tilføjelser om flagermus, vi her har fremført.

Og endelig: For så vidt angår en revision af Fulden-fredningen, så er DN af den opfattelse, at den berørte del af fredningen ikke rummer nævneværdig biodiversitet/naturværdi, idet der er tale om et areal, som indtil for ganske nylig har været i landbrugsmæssig omdrift. DN finder det således uproblematisk, at etablere en cykel/gangsti umiddelbart syd for alléen, som beskrevet i fredningsforslaget, idet en sådan efter DN's skøn ikke vil forringe udsigt eller andre landskabelige forhold omfattet af fredningen, men derimod vil indebære en markant forbedring af adgangsforholdene for de bløde trafikanter til ikke blot museet, men til hele området omkring Moesgaard.

Konkrete forslag til formulering af §6, femte afsnit (ændringer skrevet i kursiv):

- Eksisterende allétræer må fældes under forudsætning af, at
Der fældes kun en af alléens træerækker ad gangen *fordelt over to år*
Fældningen af hver side finder sted over flere dage, så mindre grene først afskæres
Træet ligger på jorden et par dage inden det håndteres mhp. nyttiggørelse som biodiversitetsfremmende element andetsteds.
Der plantes nye træer på den ene side, inden man går i gang med at fælde den anden side
Nye allétræer plantes rækkevis på én gang *på hver side* senest et år efter fældning
Nye allétræer plantes i græsrabatterne med en indbyrdes afstand på omtrent 10 m langs kørebanen og med en afstand på 2 m til kørebanen
Nye allétræer er lindetræer og skal ved plantningstidspunktet måle min. 45 cm i stammeomkreds målt i 1 meters højde
Plantning af allétræerne sker i overensstemmelse med plejeplanen

**Søren Højager
DN-Aarhus**